

provincie
Zuid-Holland

Afwegingskader ZH-PLG projecten

Actualisatie, 2026

Inhoud

- Wat is een afwegingskader
- Doel afwegingskader
- Aanleiding actualisatie
- Wat is er veranderd
- Onderdelen en toepassing afwegingskader ZH-PLG
- Scope en werking afwegingskader
- Voorbereiding integrale bestuurlijke besluitvorming
- Beschrijving per onderdeel

Wat is een afwegingskader

- Het afwegingskader is voor GS een hulpmiddel voor besluitvorming om te komen tot een programmering ZH-PLG projecten die integraal bijdraagt aan de doelen en opgaven.
- Het afwegingskader beschrijft onze werkwijze en de criteria die voortkomen uit de doelen en belangen voor een vitaal landelijk gebied in Zuid-Holland. Het beantwoordt drie kernvragen: Kunnen we dit? Willen we dit? Hoeveel prioriteit heeft dit?
- Het afwegingskader biedt geen juridische rechtsgrond voor het kunnen verstrekken van financiële middelen. Dit verloopt via subsidieregelingen en/of de begrotingscyclus en de daarvoor geldende procedures en voorwaarden.

Doelen afwegingskader

- Transparante en zorgvuldige afweging projectvoorstellen geeft duidelijkheid aan gebiedspartners en Provinciale Staten.
- Zorgvuldige invulling van de projectportfolio en programmering ZH-PLG: kunnen kiezen tussen wat we nu, later of niet uitvoeren.
- Effectieve en efficiënte inzet van (schaarse) mensen en middelen voor bereiken ambitie en doelen.
- Herleidbaarheid en verantwoording keuzes, ook voor later.
- Waarborgen uniforme besluitvorming voor gelijke beoordeling door de tijd heen.

Aanleiding actualisatie

- Het afwegingskader is najaar 2024 vastgesteld en toegepast om ZH-PLG projecten te programmeren. Deze projecten zijn gefinancierd met SPUK-middelen (rpml).
- Na een eerste toepassing van het afwegingskader is deze geactualiseerd op basis van ervaringen en geleerde lessen met het geprogrammeerde maatregelenpakket.
- Met het geactualiseerde afwegingskader wordt een selectie gemaakt van projecten uit de gebiedsplannen om middelen toe te kennen vanuit verschillende dekkingsbronnen:
 - Vanuit de investeringsagenda 2026-2030 Reserve Landelijk Gebied €40 mln. (Provincie Zuid-Holland);
 - Vanuit de bestaande begroting in het geval projecten bijdragen aan provinciale doelen;
 - Investeringspakket van het Rijk €20 mld. (Coalitieakkoord 2026-2030 Aan de slag).

Wat is er veranderd

- De quickscan op projectvoorstellen is uitgebreid en heeft een selecterende werking. Dit betekent dat projecten die als onwenselijk en/of onhaalbaar worden ingeschat niet verder worden getoetst en niet in aanmerking komen voor financiering.
- Quickscan op wenselijkheid vanuit deelgebied
- Quickscan op wenselijkheid vanuit provincie als gebiedsautoriteit (wenselijk, haalbaar) door een integraal team.
- De effectiviteitstoets wordt vóór de uitvoeringstoets gedaan. Beide zijn op kleine punten verbeterd. Beide toetsen hebben een selecterende werking.
- Meer aandacht voor communicatie, binnen de provincie en richting gebiedspartners.

Onderdelen en toepassing afwegingskader

1. Intake: quickscan projectvoorstellen
 2. Effectiviteitstoets
 3. Uitvoeringstoets
 4. Integrale bestuurlijke besluitvorming
 5. Aanvragen en toekennen van middelen
 6. Opname in programmering ZH-PLG en Start uitvoering
- } Voorbereiden besluitvorming

Scope en werking afwegingskader

- **Het is een cyclisch, continu proces met rondes.** In de eerste ronde zijn projecten gefinancierd uit het maatregelenpakket ZH-PLG, zoals ingediend bij LVVN in 2023. In deze tweede ronde wordt aanspraak gemaakt op middelen gereserveerd voor het landelijk gebied vanuit de Investeringsagenda. Deze middelen worden ingezet voor projecten uit de gebiedsplannen.
- **De effectiviteitstoets en de uitvoeringstoets zijn input voor besluitvorming.** De effectiviteitstoets en de uitvoeringstoets hebben een selecterende werking. Projecten die zijn beoordeeld als “niet-uitvoerbaar” worden op dit moment niet verder getoetst en kunnen een verbeterd projectvoorstel indienen in een nieuwe ronde.

provincie
Zuid-Holland

Beschrijving per onderdeel

1. Intake met quickscan

Quickscan projectvoorstel:

- Past binnen de scope en doelen van het ZH-PLG;
- Past in Omgevingsbeleid provincie Zuid-Holland;
- Past binnen coalitieakkoord;
- Heeft nog geen of onvoldoende financiële dekking;
- Zit in verkenning, planuitwerking of realisatiefase;
- Is niet tegenstrijdig aan andere maatregelen, om desinvesteringen te voorkomen.

1. Intake met quickscan

Prioritering deelgebied

Projecten prioriteren per deelgebied.

Prioritering kan op wenselijkheid/urgentie

Prioritering provincie

Prioritering op wenselijkheid en haalbaarheid vanuit de provincie als gebiedsautoriteit. Deze wordt gemaakt door een integraal beleidsteam.

Het kan zijn dat een project door de provincie als onwenselijk of onhaalbaar wordt gezien. Deze vallen buiten de prioritering.

Selecterende werking

De prioritering vanuit de deelgebieden en de provincie wordt gecombineerd. Projecten die vanuit de provincie als onwenselijk of onhaalbaar worden gezien én vanuit gebieden weinig prioriteit hebben worden *uit de selectie gehaald* en niet verder getoetst.

Initiatiefnemers van uitgeselecteerde projecten ontvangen onderbouwde uitleg via de deelgebiedsmanager en toelichting op vervolgmogelijkheden.

2. Effectiviteitstoets

- Doel = inschatten effectiviteit van project aan de hand van 4 criteria. De criteria komen voort uit de doelen en ambities voor een vitaal landelijk gebied.
- De toets betreft een expert judgement op hoofdlijnen en levert een kwalitatieve inschatting op.
- Deze stap bevat geen prioritering/weging van criteria. Weging van belangen is een politiek-bestuurlijke afweging en vindt plaats bij bestuurlijke besluitvorming.
- Binnen het criteria doelbereik wordt wel onderscheid gemaakt tussen wettelijke en niet-wettelijke doelen en doelen korte én lange termijn.
- De criteria zijn niet randvoorwaardelijk. Dit betekent dat een project ook kan worden geselecteerd, als het op één van de criteria laag scoort.

Criteria (geen weging)

A. Doelbereik: wettelijke en niet-wettelijk, korte en lange termijn

- Natuur
- Stikstofreductie
- Water – systeem en kwaliteit
- Klimaat – landgebruik en landbouw

B. Maatschappelijk en economische waarde gebied

C. Efficiënt ruimtegebruik

D. Kosteneffectiviteit

2. Effectiviteitstoets: definitie doelbereik

	Natuur	Stikstofreductie	Water kwaliteit en systeem	Klimaat landgebruik	Klimaat landbouw
Wettelijke doelen	<p>2030 VHR 30% natuurherstel VHR-soorten en habitattypen</p>	<p>2025 40% areaal ... 2030 50% areaal ... 2035 74% areaal stikstofgevoelige habitats binnen Natura2000 onder KDW: 2,5 Kton NH₃ reductie</p>	<p>2027 Concentraties nutriënten in oppervlaktewater en gewasbeschermingsmiddelen 2027 Kwantitatieve toestand grondwater</p>	<p>2030 Emissiereductie broeikasgassen uit veenweiden: 0,21 Mton Mton CO₂-eq reductie 2030 Koolstofvastlegging in bodem, bos en natuur én in landbouwbodems</p>	<p>2030 Emissiereductie broeikasgassen veehouderij en akkerbouw: 0,3 Mton CO₂-eq reductie 2030 Emissiereductie methaan in veehouderij en akkerbouw</p>
Bestuurlijke afspraken	<p>2027 Hydrologische condities N2000 gebieden op orde 2027 NNN resterende opgave: 3.270 ha en ca 100km ecol. verbinding 2030 Bos areaalopgave: 400 ha</p>				
Ambities	<p>2050 Groenblauwe dooradering 10% in 2050, waarvan helft in 2030 en prioritaire gebieden 10% in 2030</p>		<p>2050 Beleid, inrichting en beheer aangepast aan het veranderende klimaat</p>		

Wettelijke doelen

VHR, KRW, Wsn, Wnb, Klimaatakkoord- en wet

Bestuurlijke afspraken

Natuurpact (NNN) en Bossenstrategie

Ambities

Deltaprogramma's biodiversiteit, zoetwater en ruimtelijke adaptatie

2. Effectiviteitstoets: definitie criteria

B. Maatschappelijk en economische waarde gebied: sociaal economische effecten in het gebied op korte en lange termijn. Dit moet onder meer bijdragen aan toekomstbestendige landbouw en de leefbaarheid van regio's. Onder de effecten vallen o.a.:

- (agro-)Economische effecten voor sectoren zoals de melkveehouderij, akkerbouw, glastuinbouw, bollen- en bometeelt. Denk aan het verdienmodel van de agrariër, duurzame product- en/of teeltontwikkeling en keten- en marktontwikkeling.
- Sociaaleconomische effecten voor de kwaliteit van de leefomgeving door natuurherstel, landschapsverandering of verandering van het watersysteem,
- Sociaaleconomische effecten van ecologische diensten zoals een vruchtbare bodem, waterzuivering, bestuiving van gewassen en klimaatregulatie.

Onder dit criterium valt niet het draagvlak van een project, omdat dit perceptie betreft en per partij sterk kan verschillen.

C. Efficiënt ruimtegebruik: optimale benutting van de schaarse ruimte door bijvoorbeeld combinatie van meerdere functies (meervoudig ruimtegebruik).

D. Kosteneffectiviteit: beoordeling van financiële aspecten zoals verhouding tussen effect en kosten, vergelijking met kosten soortgelijke projecten, structurele financiële lasten (zoals beheerkosten) en de mogelijkheid voor opschaalbaarheid dat kostenvoordeel oplevert. Indien cofinanciering mogelijk is, wordt een project positiever beoordeeld.

** Meekoppelkansen zijn projecten die, naast effect op ZHPLG doelen, ook aanvullende doelstellingen van gebiedspartners meenemen om meerwaarde te creëren. Dit kan bijdragen aan maatschappelijke en economische waarde voor gebied en efficiënt ruimtegebruik.*

2. Effectiviteitstoets: beoordeling op criteria

- De inschatting is vooralsnog kwalitatief en betreft een score op een vijfpuntschaal: --, -, +/-, + en ++ (heel negatief, negatief, neutraal, positief tot heel positief). Wens is om dit in de toekomst zo veel mogelijk kwantitatief te doen.
- De objectiviteit, uniformiteit en consistentie beoordeling wordt zoveel mogelijk geborgd door inzet van een expertteam die projecten beoordeelt per maatregel o.b.v. een vaste methodiek. In de 1e ronde voeren experts van PZH de toets uit.
- Het expertteam beoordeelt het projectvoorstel (eventueel aangevuld n.a.v. uitvoeringstoets) en geeft op hoofdlijnen een kwalitatieve score op de criteria die relevant zijn voor dat project. Een project wordt alleen gescoord op relevante criteria voor dat project.
- Bij beoordeling wordt zoveel mogelijk geput uit eerdere onderzoeken, WEcR appreciaties, beoordeling van LVVN en andere onderzoeken naar de effectiviteit van maatregelen.
- Bij de score op doelbereik wordt expliciet benoemd op welke doelen het project positief of negatief scoort. Projecten krijgen een hogere relatieve score indien het positief bijdraagt aan wettelijke doelen met een deadline op korte termijn.

3. Uitvoeringstoets

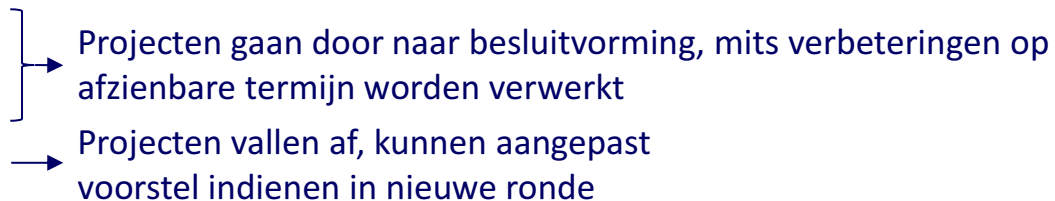
Alle projectvoorstellen worden getoetst op uitvoerbaarheid binnen de gestelde voorwaarden van geld, uitvoeringstermijnen en scope. De uitvoeringstoets maakt het risicoprofiel en de haalbaarheid inzichtelijk. Ook laat het zien of het mogelijk is om een deel van en niet het volledige project uit te voeren.

Resultaat uitvoeringstoets en ‘selecterende werking’:

++, + = uitvoerbaar

0, - = verbeteren voor uitvoering

-- = niet tijdig uitvoerbaar

Toetselementen uitvoerbaarheid

1. **Scope** (type activiteiten, passend binnen ZH-PLG, meekoppelkansen)
2. **Financiën** (kosten, BTW positie, dekking/cofinanciering, dekking beheer en onderhoud)
3. **Governance** (past aanvrager bij opgave, rollen/ verantwoordelijkheden)
4. **Draagvlak en eigenaarschap** (draagvlak deelgebied, samenwerking, afspraken)
5. **Beheersing** (planning, risicomangement, beheersmaatregelen)
6. **Uitvoerbaarheid** (juridische uitvoerbaarheid, inzet instrumentarium)

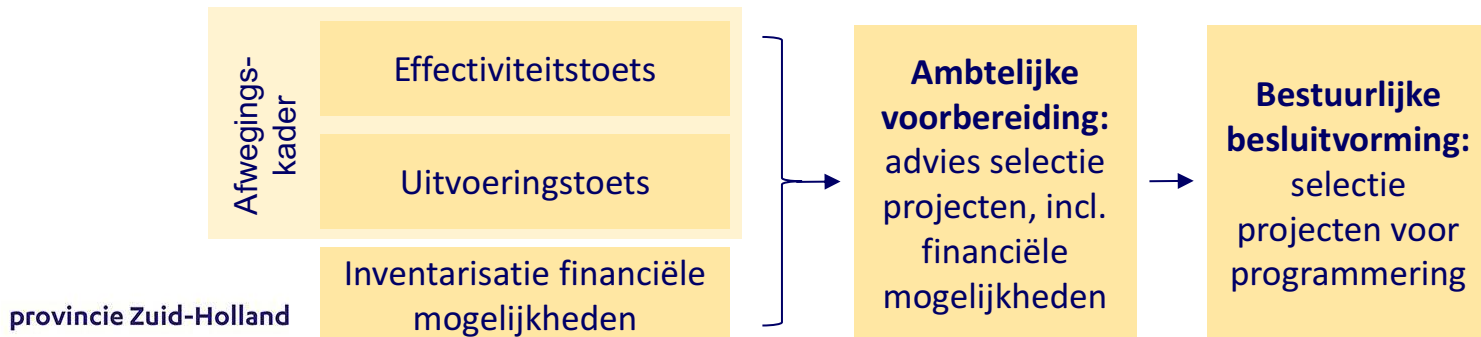
3. Uitvoeringstoets

*) 1 voldoet
2 voldoet mits
3 voldoet niet

Project			
Toetselementen	Bevindingen	Score *)	Aanbevelingen
1. Scope (inhoudelijk, geografisch, tijd)			
2. Financiën			
3. Governance incl. projectorganisatie			
4. Draagvlak en Eigenaarschap			
5. Beheersing			
6. Uitvoerbaarheid			
Totaal			

4. Integrale bestuurlijke besluitvorming

- Bestuurders (GS) besluiten welke projecten prioriteit krijgen. Resultaat is een selectie van projecten die wordt uitgewerkt in een programmering, inclusief financiële dekking. Het is mogelijk dat wordt besloten om een deel en niet het volledige project op te nemen in de programmering.
- Besluitvorming wordt ambtelijk voorbereid o.b.v. inzichten uit de effectiviteitstoets, uitvoeringstoets en inventarisatie van financiële mogelijkheden (o.a. andere subsidieregelingen, eigen middelen of van derden). Ook benutten we in de voorbereiding onze kennis uit de gebiedsprocessen.
- De bestuurders kunnen in gesprek met elkaar verschillende overwegingen leidend maken in de selectie van de projecten. Dit zijn politiek bestuurlijke overwegingen, zie volgende sheet.
- PS wordt over het besluit van GS geïnformeerd, verantwoording loopt via de P&C cyclus.

4. Integrale bestuurlijke besluitvorming: voorbereiding

- De bestuurlijke besluitvorming wordt vanuit alle inhoudelijk relevante expertises en opgaven voorbereid om tot een integrale programmering te komen. NB: Om te komen tot volledig doelbereik en aanpak van de opgaven in het landelijk gebied is meer nodig dan deze projecten. Deze ronde is hierin een volgende stap.
- In de voorbereiding voor de besluitvorming wordt ook geïventariseerd wat de financiële mogelijkheden zijn voor dekking van de projecten. Dit kan via andere subsidieregelingen, eigen middelen, middelen van derden, middelen van het Rijk of een combinatie hiervan.

4. Integrale bestuurlijke besluitvorming: overwegingen

Bestuurlijke overwegingen (opgesomd in willekeurige volgorde, niet uitputtend, zonder weging):

- Enigszins evenredige verdeling van projecten over de kern- en deelgebieden
- Enigszins evenredige verdeling van projecten over opgaven van land- en tuinbouw, natuur, water, stikstof en klimaat
- Afweging kosten en risico's PZH, mede in relatie tot cofinanciering.
- Overeenstemming aanwezig met en tussen partners in gebied
- Bijdrage aan urgente problematiek zoals bijvoorbeeld PAS-melders problematiek
- Bijdrage aan opgaven in gebieden waarop de nood het hoogst is
- Bijdrage aan meerdere opgaven (meekoppelkansen) is een pré
- Als een project uitvalt in een bepaald gebied, eerst binnen gebied nagaan of er een vervangend project is
- Check op eventuele moties, amendementen en het coalitieakkoord

Communicatie

- Als er middelen toegekend worden aan een project:
 - Mondeling en schriftelijke terugkoppeling vanuit deelgebiedsmanager. Vervolgtraject toelichten, aangeven wie initiatief neemt voor de volgende stap.
- Als er geen middelen toegekend worden aan een project (na zeefwerking, toetsen of bestuurlijke afweging):
 - Mondelinge en schriftelijke terugkoppeling. Onderbouwing keuze toelichten.
 - Mogelijkheden vervolg toelichten.

5. Aanvraag/toekenning (eigen) middelen

Voor de geselecteerde projecten geldt dat aanvraag en/of toekenning van financiële middelen in deze vervolgstap nodig is. Dit kan via verschillende wegen:

- Een deel kan financieel worden gedekt vanuit de investeringsagenda, waarbij toekenning verloopt via de begrotingscyclus van de provincie.
- Een deel kan mogelijk financieel worden gedekt vanuit andere subsidieregelingen. Toekenning van middelen uit deze subsidieregelingen vereist een aanvraag bij de betreffende regeling.
- Een deel van de projecten kan mogelijk financieel worden gedekt vanuit eigen middelen, waarbij toekenning verloopt via de begrotingscyclus van de provincie.
- Een deel kan mogelijk financieel worden gedekt vanuit andere bronnen, zoals middelen van derden waarvoor besluitvorming nodig is via deze organisaties.

Ook is voor een project een financieringscombinatie van deze wegen mogelijk.

6. Start uitvoering en opname in ZH-PLG projectportfolio

- Na toekenning van voldoende middelen start de uitvoering van het project (verkenning, planuitwerking of realisatie).
- De projectvoorstellen die voldoende middelen krijgen toegekend, worden definitief opgenomen in de projectportfolio ZH-PLG en zijn daarmee onderdeel van de ZH-PLG programmering en voortgangsrapportages.